

S p r a w o z d a n i e

komisji administracyjnej w przedmiocie uwolnienia urzędowych korespondencyj władz autonomicznych od opłaty pocztowej.

Wysoki Sejmie!

Od czasu, kiedy krajowa konstytucya, a z nią reprezentacye powiatowe weszły w życie, corocznie wnoszą Wydziały powiatowe zażalenia do Wydziału krajowego, jako też petycye do Wysokiego Sejmu, domagając się pod względem bezpłatnego korzystania z c. k. Zakładu pocztowego przyznania im praw w tej samej rozciągłości, w jakiej przyznane zostały ustawą z dnia 2. października 1865 r. Nr. 108. (Dz. u. p.) c. k. Władzom publicznym, jako też i Wydziałowi krajowemu. Wysoki Sejm kilkakrotnie już uchwalał rezolucye bądźto do c. k. Rządu, bądź do Wydziału krajowego z wezwaniem poczynienia odpowiednich kroków, ażeby c. k. Rząd w drodze nstawodawczej wyjednał uwolnienie korespondencyi Władz autonomicznych od opłaty pocztowej. Wydział krajowy przedłożył obecnie szczegółowe w tej kwestyi sprawozdanie, a przedstawiając Wysokiemu Sejmowi historję całej sprawy, z naciskiem podniósł, że memoryały Wydziału krajowego do Władz rządowych wystosowane, dotąd pozostały bez skutku. Rezultat tych roków był jedynie ten, iż c. k. Ministerstwo handlu przyrzekło wprawdzie, że sprawy tej nie spuści z oka, wyraziło jednak zarazem powątpiewanie, czyli korespondencye powiatowe będą mogły być od opłat pocztowych uwolnione, a to ze względu na zmniejszające się dochody pocztowe. Otóż co do tego argumentu, komisya zwraca przedewszystkiem uwagę, że c. k. Zakład pocztowy nie jest instytucją prywatną, na zysk obliczoną, zadaniem bowiem jego jest ułatwiać korespondencyę — i przez to wpływać na podniesienie ruchu umysłowego i handlowego. Czyni to c. k. Rząd przez obniżanie pocztowego od korespondencyi prywatnych, mimo to wbrew zasadom ekonomii społecznej, z roku na rok wykazuje c. k. Zakład pocztowy dość znaczne czyste zyski. Na podstawie ustawy z 2. października 1865 r. N. 108. Dz. p. p. nie są Wydziały powiatowe na równi postawione z Wydziałem krajowym, co do przywileju w uwolnieniu od opłat pocztowych; przyznane im zostało uwolnienie od opłaty pocztowej jedynie co do korespondencyi z urzędami gminnymi na podstawie reskryptu Ministerstwa handlu z 19. grudnia 1885 L. 43.561. Natomiast nadal pozostają one obciążone opłatą w sprawach. tyczących nadzoru nad majątkiem i dobrem gmin, w sprawach rekursowych od uchwał Rad gminnych i w ogóle we wszystkich sprawach samostnego zakresu działania podlegają opłacie pocztowej wszelkie korespondencye i przesyłki Wydziałów powiatowych stosowane do innych Władz publicznych.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że w miarę rozwoju czynności Wydziałów powiatowych, opłaty pocztowe zajmują w rubryce wydatków budżetów powiatowych coraz poważniejszą pozycję. Zasadnicza tady zmiana ustawy z dnia 2. października 1865 Nr. 108 Dz. p. p. tem bardziej jest wskazana, że od czasu wejścia w życie tej ustawy, w ustroju autonomicznym ważne zaszły zmiany, które przy wydaniu tejże nie mogły być uwzględnione. W uznaniu tych zmian Ministerstwo handlu zmuszone było wydawać liczne deklaratorya, których nawet fachowi funkcyonarysze c. k. Zakładu pocztowego nie umieją należycie zastosowywać; stąd pochodzą nieustanne nieporozumienia między władzami autonomicznymi, a c. k. Zakładem pocztowym, tudzież okólniki c. k. Dyrekeyi poczt do podwładnych organów w tym przedmiocie wydane. Nie można też spuszczać z oka, a nawet komisya szczególnie zwróciła uwagę swoją na to, że władze autonomiczne z biegiem czasu tak znacznie rozszerzyły swoją działalność nie tylko w własnym zakresie działania, ale spełniając także państwowe zadania w zakresie poręczonym, iż znalazły się w przymusowym położeniu prowadzić rozległą korespondencyę, a względnie załatwiać sprawy pocztą, za co nie raz w mylnem zastosowaniu ustawy w mowie będącej i licznych ministeryalnych deklaratoryów jedynie dla braku formalności, opłaty pocztowe uiszczają muszą.

Zmiana ustawy na rzecz tylko Reprezentacyj powiatowych z pominięciem na razie innych władz autonomicznych, dałaby się wprawdzie łatwiej osiągnąć, gdyby ustęp 7. art. II. ustawy został zupełnie zniesiony, natomiast ustęp 2. art. II. ustawy w tym kierunku został rozszerzony, aby co do zupełnego uwolnienia od opłat pocztowych obok Wydziału krajowego na równi były postawione Wydziały powiatowe. Komisya sądzi wszakże, iż nie ma żadnego uzasadnionego powodu, dlaczegoby korespondencye urzędów gminnych nie miały być w tej samej rozciągłości zwolnione od opłaty pocztowej, jako korespondencye wyższych Władz autonomicznych, i w ogóle c. k. Władz publicznych.

Nie ma tedy żadnego uzasadnionego powodu, dlaczegoby władzom autonomicznym, które spełniają przecież i państwowe zadania, miały przysługiwać mniejsze prawa w korzystaniu z instytucyi państwowej, jaką jest c. k. Zakład pocztowy, aniżeli c. k. Władzom państwowym.

W przekonaniu, że w mowie będąca ustawa jest krzywdzącą dla Władz autonomicznych, że przeto co rychlej nastąpić powinna zmiana jej na korzyść tychże Władz, oraz w przekonaniu, że stanowisko Władz autonomicznych pod względem bezpłatnego korzystania z c. k. Zakładu pocztowego, zrównane być winno z innemi c. k. Władzami publicznymi,

Komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucyę:

I. „Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby spowodował i uzyskał w drodze konstytucyjnej zmianę ustawy z dnia 2. października 1865 Nr, 108 Dz. p. p. w tym kierunku, iżby wszelkie korespondencye i przesyłki urzędowe władz autonomicznych w równej mierze z władzami rządowymi wolne były od opłaty pocztowej“.

II. Niniejszem załatwione zostają petycye do L. s. 21. 22. 23. 24. 25. 89. 102. 249. 440. 353. 362. 363. 488. 723. i 1.226 w tym przedmiocie do Sejmu wniesione.

Lwów dnia 5. Lutego 1895.

Przewodniczący:
Zaleski w. r.

Sprawozdawca:
Klemens Dzieduszycki w. r.